

Agnieszka Rzepkowska

ORCID: 0000-0003-3381-0870

e-mail: agnieszka.rzepkowska@uws.edu.pl

Uniwersytet w Siedlcach

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Linguistics Beyond and Within” zorganizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski w dniach 23–24 października 2025 r.

DOI: 10.34739/clg.2025.17.10

W dniach 23 i 24 października 2025 roku odbyła się międzynarodowa konferencja „Linguistics Beyond and Within”, organizowana rokrocznie przez Instytut Językoznawstwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II – pod patronatem Polskiej Akademii Nauk. Była to już 12. okazja do wymiany informacji przez specjalistów z różnych zakresów językoznawstwa.

W tym roku motywem przewodnim było hasło „Uncovering the Layers of Language: From Theoretical Threads to Practical Patterns”. Konferencja przyciągnęła prelegentów z całego świata pragnących podzielić się swoimi badaniami. Poza liczną grupą badaczy z Polski, do Lublina przybyły również osoby z innych krajów europejskich: Grecji, Węgier, Wielkiej Brytanii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Słowacji, Włoch oraz Austrii. Byli także goście spoza kontynentu: badacze ze Stanów Zjednoczonych, Armenii i Japonii.

Wystąpienia dotyczyły różnych obszarów językoznawstwa. Dominowały wśród nich prelekcje na temat składni i semantyki, jak również te skupiające się na nauczaniu języków, pragmatyce, badaniach korpusowych oraz fonetyce i fonologii. Pojawiły się też mniej liczne, ale znaczące prezentacje tematów z zakresu socjolingwistyki, psycholingwistyki oraz przekładoznawstwa.

Konferencja trwała dwa dni. Były to dwie serie bardzo intensywnych spotkań, przebiegających w ramach trzech równoległych paneli. Każdego dnia poprzedzał je wykład plenarny, gromadzący wszystkich uczestników.

Pierwszego dnia, po uroczystym rozpoczęciu, głos zabrał prof. Marcin Zabawa z Uniwersytetu Śląskiego, występując z wykładem plenarnym pt. *Uncovering English Borrowings in Polish: From Theoretical Foundations to Practical Challenges*. Profesor podzielił swój wykład na dwie części. W pierwszej przedstawił tło teoretyczne dotyczące kontaktów międzyjęzykowych, klasyfikacji oraz asymilacji zapożyczeń – co stanowiło wprowadzenie do dalszej dyskusji; a w drugiej – przybliżył złożony temat angielskich zapożyczeń w języku polskim, ich niejednoznacznego statusu, kontrowersji związanych z ich adaptacją we współczesnej polszczyźnie oraz problemów metodologicznych związanych z analizą tych jednostek.

Po wykładzie plenarnym uczestnicy rozeszli się do wybranych paneli tematycznych. Wystąpienia odbywające się pierwszego dnia równolegle w trzech salach dotyczyły różnych zakresów językoznawstwa. W pierwszej kolejności goście mogli wybrać pomiędzy badaniami korpusowymi, nauczaniem języków oraz fonetyką i fonologią. W każdym panelu przewidziano dwa wystąpienia.

Po krótkiej przerwie kawowej, będącej okazją do kontynuowania dyskusji rozpoczętych na wcześniejszych sesjach, organizatorzy zapraszali na kolejne trzy równoległe serie wykładów. Osoby zainteresowane tematem fonetyki i fonologii mogły kontynuować spotkanie już w znajomym gronie. Równolegle trwały panele dotyczące składni i analizy dyskursu.

Kolejne dwa bloki rozpoczynały się po przerwie obiadowej. W pierwszym z nich prelegenci dyskutowali na temat zagadnień z zakresu socjolingwistyki, nauczania języka oraz pragmatyki. W drugim, po przerwie kawowej, pracę kontynuował panel dotyczący nauczania języka, a równolegle można było wysłuchać wykładów z psycholingwistyki i przekładoznawstwa. Dzień kończyła uroczysta kolacja, będąca okazją do wymiany informacji i poglądów na mniej formalnej stopie.

Kolejny dzień konferencji rozpoczął się od wykładu plenarnego zatytułowanego *Testing Head Directionality Parameters in Indo-European*, który wygłosiła Elena Anagnostopoulou, profesor językoznawstwa teoretycznego z Uniwersytetu Kreteńskiego. Prelegentka zaprezentowała zarys metody ilościowej przeznaczonej do testowania hierarchii parametrów kierunkowości głowy frazy wg Robertsa (2019), opracowanej wspólnie z grupą naukowców w ramach grantu ERC. W trakcie wykładu prelegentka przedstawiła studium przypadku oparte na próbie 79 języków indoeuropejskich, z których każdy przypisany został do jednego z 16 typów języków na podstawie analizy szyku

wyrazów w zdaniu i frazie nominalnej. Każdy z 16 typów języków odpowiadał innej wielkości parametru i konstelacji ustawień parametrów. Celem doświadczenia była ocena, czy i w jaki sposób stabilność diachroniczna proponowanych typów językowych rzeczywiście koreluje z ich pozycją w hierarchii.

Po wykładzie uczestnicy zostali zaproszeni do pracy w trzech panelach. Głównymi tematami tego dnia konferencji były semantyka i składnia, dwa działy językoznawstwa, w ramach których prelekcje odbywały się w kolejnych trzech blokach aż do zakończenia konferencji. Równolegle z nimi miały miejsce wykłady na temat badań korpusowych, a po przerwach – z pragmatyki i analizy dyskursu.

Z uwagi na przewagę referatów z zakresu semantyki i składni, warto zwrócić szczególną uwagę na podejmowane na nich zagadnienia. Panele semantyczne skupiały się przede wszystkim na zagadnieniach emotywności, modalności i metaforyki w języku. Kilka referatów analizowało rolę emocji w różnych kontekstach – od emotywnych aspektów aktów mowy według Austina, przez strategie perswazyjne w dyskursie politycznym, po konceptualizację emocji w idiomach angielskich, rosyjskich i polskich. Część prezentacji dotyczyła metafor pojęciowych, zwłaszcza biblijnych i religijnych oraz ich ewolucji semantycznej i przekładu międzyjęzykowego. Omawiano także techniczne zagadnienia semantyki, takie jak interakcja negacji z modalnością epistemiczną (*can't* vs *must not*) oraz funkcjonowanie zerowego rodzajnika w konstrukcjach przymiennych w ujęciu porównawczym.

Referaty w panelach składniowych skupiały się na zagadnieniach związanych z kopułą, kongruencją i przesunięciami składniowymi w różnych językach. Szczególną uwagę poświęcono analizie języka polskiego (kopuła *to*) oraz języków uralskich i turkijskich (przypadek zależny w konstrukcjach kauzatywnych w węgierskim i jakuckim). Omawiano również klasyczne zagadnienia teorii generatywnej, takie jak teoria pudełkowa Chomsky'ego i przesunięcia *wh-*, a także problemy międzyjęzykowe dotyczące pozycji przymiotników, form progresywnych i trudności w przyswajaniu rodzajników. Referat o labilnej składni czasowników komunikacyjnych w perspektywie diachronicznej pokazywał historyczną ewolucję struktur składniowych w języku angielskim.

Coroczna konferencja „Linguistics Beyond and Within”, organizowana przez Instytut Lingwistyki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, stanowi istotne forum wymiany doświadczeń naukowych

w dziedzinie językoznawstwa. Dwunasta edycja wydarzenia stworzyła przestrzeń do nawiązywania relacji między badaczami reprezentującymi krajowe i zagraniczne ośrodki akademickie. Wartością dodaną uczestnictwa w konferencji jest perspektywa publikacji tekstów opartych na wygłoszonych referatach w czasopiśmie LingBaWJournal – periodyku punktowanym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, indeksowanym w renomowanych bazach bibliograficznych, takich jak ERIH Plus, ICI Journal Master List, DOAJ, CEJSH, Library of Science, CEEOL, NSD and EBSCO.